A°. 1861. N°. 230.

VRIJDAG 27 SEPTEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Vrijdag 27 September.

De telegrammen brengen ons heden weinig. Na het protest van koning *Frans* tegen de laatste cirkulaire van baron *Ricasoli*, zal ook de hertog van *Modena* zijn protest de wereld inzenden. Dat zal echter weinig baten, evenmin als de hardnekkigheid van Spanje, om op het voorbeeld van enkele andere mogendheden zijn gezant bij *Frans II* niet alleen te houden, maar er hem weder heen te zenden, na een verlof, dat hem gedurende eenigen tijd was verleend. De zaak der archieven van de Napelsche legatien is tusschen Turijn en Madrid ook nog niet geregeld, en kon ligt de dipl. betrekking tusschen beide hoven doen afbreken. — Men heeft gemeld, dat koning *Victor Emmanuel* met 1. Jan. naar Napels zal gaan. Men denkt dan dat de zaken in Zuid-Italie tot orde zullen zijn gekomen; de rooverbenden verdwijnen overal en de inval van eene Spaansche bende, over welker overwinningen de *Gaz. de France* zich reeds verheugd heeft, blijkt slechts de stoute inval van Maltheser smokkelaars, die na hun waar in veilige plaats te hebben gebragt, zich uit de voeten hebben gemaakt. — Te Turijn wachtte men ook van de ineensmelting van het zuidelijk leger met het Italiaansche veel goeds.

Veel indruk zal algemeen het berigt maken, dat we gister mededeelden uit Rome, volgens 't welk zekere *Lucatelli* onthalsd is, voor een moord, waarvan juist op den dag vóór de teregtstelling een ander zich als de dader bekendmaakte. Dat een onschuldige wordt ter dood veroordeeld is mogelijk zonder dat men het den regter of der regering kan wijten. Maar wat zal men zeggen van een bewind, waar een doodvonnis word uitgevoerd, terwijl de regter den veroordeelde in de lankmoedigheid des vorsten had aanbevolen, omdat het *regtsgeding geene genoegzame bewijzen van schuldpligtigheid had opgeleverd*, en waar die gratie niet wordt verleend, maar een onschuldige wordt gedood. 't Is te hopen voor het pauselijk bewind, dat er nog grond kunne worde gevonden, om zijn eer op dit punt te redden.

In Engeland is men zeer tevreden over den voorgenomen togt naar de Mexikaansche kusten, die door Engeland, Frankrijk en Spanje zal worden bewerkstelligd; door de tolgelden zelven te innen, zullen de mogendheden voor de houders der schuldbrieven en voor de schadevergoeding zorgen. Het Eng. eskader zal uit 26 schepen, met 500 stukken en 6,500 man bestaan. Nog in dit jaar zal de expeditie plaats hebben.

De N.-Amerik. Unie zal dit rustig moeten aanzien. Nu daar de broederoorlog is uitgebarsten dreigt de Amerik. grootheid in 't niet te vallen. De willekeur, die in de groote republiek overal heerscht is erger, dan zij in Rusland, Oostenrijk of Frankrijk was, toen de vrije Amerikanen zich over de Europesche broeders ergerden, die in 't slavenjuk werden gehouden. De Yankees mogen thans op zich zelven zien; hunnen toestand hebben zij echter zich zelven te wijten; hij is een gevolg van, eene straf voor de handhaving der schandelijkste slavernij. Opstand der negers bedreigt thans het Zuiden, vernietiging van een groot deel van den handel het Noorden, uitputting van kracht en verwoesting der volkswelvaart, de geheele Unie. Het Noorden alleen geeft elken dag 1 millioen uit voor zijn leger; elke vrijwilliger ontvangt 11 dollars per maand. En dat leger doet niets; de beide partijen wachten elkaâr in hare stellingen af, alsof het de vraag ware, wie het eerst door den nood zal gedwongen worden aanvaller te zijn. — In dien toestand is de brief van den Russ. minister van buitenl. zaken juist van pas gekomen, om het dwaze van den strijd te doen uitkomen. Daarin wordt gezegd:

»De Amerikaansche Unie is gedurende haar meer dan 80jarig bestaan hare onafhankelijkheid, hare hooge verheffing en haren vooruitgang verschuldigd aan de eendragt harer deelen, geheiligd, onder de bescherming van haren beroemden stichter, door instellingen welke de Unie met de vrijheid in overeenstemming heeft weten te brengen. De Unie is getrouw geweest. Zij heeft der wereld een schouspel van voorspoed doen zien zonder voorbeeld in de jaarboeken der geschiedenis. Het zou te betreuren zijn, wanneer, na eene zoo beslissende ondervinding, de Vereenigde Staten wierden geleid tot het verbreken der heilige vereeniging, die tot nu toe hunne magt heeft uitgemaakt. In spijt der verscheidenheid hunner konstitutiën en hunner belangen, en misschien zelfs uit hoofde dier verscheidenheid, schijnt de Voorzienigheid hen aan te sporen den traditionelen band, den grondslag van den wezenlijken toestand van hun staatkundig bestaan, hechter aan te sluiten. In ieder geval zijn de opofferingen, die zij zich zelven mogten opleggen voor het behoud er van, buiten vergelijking met die welke ontbinding zou na zich slepen. Vereenigd, volmaken zij zich zelven; geïsoleerd zijn zij verlamd.

»De strijd die ongelukkig juist ontstaan is kan noch onbepaald worden verlengd, noch tot de geheele vernietiging van eene der partijen leiden. Vroeger of later zal het noodzakelijk zijn tot eene of andere vereffening te komen, die de veelzijdige belangen, nu wezenlijk in strijd, nevens elkander zou kunnen doen bestaan. De Amerik. natie zou derhalve bewijs geven van hooge staatkundige wijsheid, door eene zoodanige vereffening gezamenlijk tot stand te brengen, alvorens eene nuttelooze bloedvergieting, eene vruchtelooze verkwisting van kracht en volksrijkdom, alsmede gewelddadigheden en staatkundige wraaknemingen den afgrond dieper hebben gemaakt tusschen de beide partijen der konfederatie, en die ten laatste moeten eindigen in wederzijdsche uitputting, in den misschien onherstelbaren ondergang hunner kommerciële en staatkundige magt."

Helaas, die woorden moet men vreezen, zullen niet in goede aarde vallen; toch vereeren zij een keizer, die dadelijk bij zijne troonsbeklimming een einde maakte aan een bloedigen oorlog, die spoedig daarop 12 millioen zijner onderdanen de vrijheid hergaf en die thans onbaatzuchtig het woord van vrede tusschen strijdende broeders brengt.

De sinds gisteren ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Pesth, Donderdag. De tolbeambten hebben eene hoeveelheid tabak, als kontrebande, verbeurd verklaard. Eene vrouw had hiervan mededeeling gedaan aan de tolbeambten, en de woede des volks, dat haar vervolgde, was zoo groot, dat de gendarmes en militairen tusschen beiden moesten komen. Deze werden door de menigte met gesis ontvangen, waarop zij van hunne wapenen gebruik maakten en verscheidene personen wondden.

Parijs, Donderdag. De bank van Frankrijk heeft haar diskonto tot $5\frac{1}{2}$ pCt. verhoogd.

Parijs, Donderdag. Volgens de dagbladen is het onjuist dat er een levendige gisting te Rome heerscht. Ook is het onwaar, dat de heer *de Montebello* met eene zending naar Rome belast is.

De Porte heeft aan *Omer-Pacha* nieuwe instrukties doen toekomen om de Montenegrijnen met den meesten spoed aan te tasten; te gelijk is hem eene versterking van 2000 man gezonden.

Parijs, heden, Vrijdag.

De *Moniteur* deelt mede, dat de militaire zending, die de manoeuvers van het Pruissische leger heeft bijgewoond, te Parijs is teruggekomen, vervuld van dankbaarheid voor de goede ontvangst haar ook van de zijde des konings en der koninklijke familie te beurt gevallen. Zij is zeer ingenomen met de hartelijkheid die zij bij de Pruissische officieren ondervonden heeft, en heeft de gunstigste indrukken met zich gebragt over de goede houding, de discipline en de instruktie van het Pruisss leger

Londen, heden, Vrijdag.

De *Morn. Post* spreekt de *Patrie* tegen, welke ontkent, dat tegen Mexiko eene expeditie zal worden ondernomen. Het blad herhaalt, dat weldra tusschen Frankrijk, Engeland en Spanje een verdrag nopens die expeditie zal tot stand komen.

— Z. M. heeft pens. verleend aan *M. Doesburg*, gew. bewaarder 1. kl. in de strafgevangenis te Woerden, *f* 177; *J. van As* of *van Ast* gew. tweede meesterknecht bij de dir. over den arbeid aldaar, *f* 313; *W. Boogers*, gew. bew. 1. kl. aldaar, *f* 265; benoemd tot regter-plaatsverv. in de arrond.-regtb. te Deventer mr. *J. H. van Delden*, prok. en pl v. kantoor. aldaar; — bevorderd tot adj.-komm. bij het depart. van marine *W. G. F. Dornbach*, *S. Wolfson*, *A, L. C. Furnee*, en *F. K. C. de Jongh van Arkel*, eerste klerken.

— Naar wij vernemen heeft het Z. M. behaagd den heer *E. Heritte*, kanselier van het Fransche konsulaat te Amsterdam, te benoemen tot ridder der orde van de Eikenkroon.

— Op den 25. dezer is door Z. M. ontvangen de graaf *von Koenigsmarck*, ter overhandiging zijner brieven van rappel, als buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den koning van Pruissen bij het Nederlandsche hof.

:— In de residentie zijn aangekomen: *Massures-Bey*, buitengew. gezant en gevolm. minister van Z. H. den sultan van Turkije, *E. Massures* en *P. Massures*, attachés bij die legatie, en *J. J. Posno*, konsul-gen. van Turkije, te Amsteldam.

:— Ten aanzien van den juisten dag van 's konings vertrek naar Parijs schijnt nog altijd eenig verschil te bestaan. Immers men verzekert als nu, dat Z. M. de koning reeds den 15 der volgende maand naar het Loo vertrekken en zich van daar naar Zutphen begeven zal, ten einde tegenwoordig te zijn bij het leggen van den eersten steen voor de nieuwe brug voor den spoorweg over den IJssel, welke plegtigheid, zoo als vroeger gemeld is, den 21. dier maand zal plaats hebben.

— De *Morn. Herald* het mogelijk bezoek der koningen van Pruissen, Denemarken, België en Nederland besprekende, zegt omtrent de eerste en de beide laatsten:

»De koning van Pruissen moet toegeven aan de onweêrstaanbare betooveringen welke de Keizer gelijk een slang op zijne slagtoffers uitoefent, en hij moet den scheidsregter van Europa hulde brengen, alvorens hij de hulde van zijn eigen onderdanen ontvangt. De drie kleinere koningen moeten natuurlijk de uitnoodiging als een bevel aannemen. De vorst van een land, dat juist zooveel aan Frankrijk behoort als Venetië aan de Italianen, moet voorzigtig zijn geen voorwendsel te geven tot een twist met een keizer, wiens zending het is aan Frankrijk zijn eigendom terug te geven. En ofschoon de Nederlanders nu evenmin gezind zijn veroverd te worden als in de tijden van *Lodewijk XIV*, en er evenmin bevreesd voor zijn, wenschen zij toch, als een vreedzaam volk, hunnen handel niet verstoord te zien: vandaar dat hun koning zich, binnen redelijke grenzen, aan eenige ongemakken wil onderwerpen, ten einde de welwillendheid te verwerven van een vorst, zoo bereidvaardig tot kwaadwilligheid."

:— Morgen, Zaturdag, zullen de afdeelingen van de Tweede Kamer onderzoeken het wets ontwerp tot regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State. Dat ontwerp was in de vorige zitting aangeboden doch onafgedaan gebleven. Het bij die boodschap ingezonden ontwerp van wet is geheel gelijkluidend met het gewijzigd wets-ontwerp, in de vorige zitting ingediend. Ter toelichting van dat ontwerp beroept de regering zich dan ook op de memoriën van toelichting en beantwoording betrekkelijk dit wets-ontwerp, in de vorige zitting der Staten-Generaal ingediend.

— Van eene geloofwaardige zijde wordt medegedeeld, dat bij de Pruissische Regering het voornemen bestaat, om van staatswege aan te leggen een spoorweg van Rheine over Ochtrup en Gronau tot de grenzen, ter aansluiting aan den Nederlandschen Staats-spoorweg van Zutphen op Enschede. — Zoowel door de autoriteiten als door de meest invloedrijke personen te Munster wordt dit plan ten sterkste aangedrongen. *Ensch. Ct.*

*— Men schrijft ons uit 's Hage:

»De partij der oud-gasten maakt zich gereed om den heer *Pahud*, bij zijne terugkomst uit Indië, luisterrijk te ontvangen, en, wat ge welligt als een persifflage zult beschouwen, men spreekt van het slaan van een gedenkpenning, terwijl het orgaan der reaktionnaire partij op Indiesch gebied daarbij de loftrompet moet steken.

»Met belangstelling ziet men hier de uitbreiding te gemoet welke het *Dagblad* 1 Okt. ondergaan zal, waarbij, gelijk ge weet, ook de heer *Westhreene*, vroeger aan de *Oude Rotterdammer* geplaatst, zal werkzaam wezen. Zooveel wedstrijd op journalistisch gebied kan den ijver der ondernemers en redakteuren der bestaande dagbladen slechts opwekken en in zoo verre juichen wij ze toe; of echter ons publiek — dat men toch met geen Fransch of Belgisch publiek moet verwarren, — zooveel groote en kostbare organen zal laten staande blijven, ziedaar waarvoor wij bevreesd zijn.

»Men is hier druk bezig met het openen der nieuwe straat van het Buitenhof naar de Groenmarkt, waardoor de kommunikatie op dat punt zeer zal verbeterd worden Met minder genoegen zagen wij de werkzaamheden aan de groote zaal op het binnenhof, waarvan de kap geheel is weggenomen; gelijk de dingen nu staan, zouden wij een geheele amotie de voorkeur geven boven een restauratie,

die tot niets voeren zal. Immers het oude gedenkstuk zal onkenbaar wezen, en vervangen worden door een gebouw zonder eenig nut of historisch karakter."

— De overweging der antwoorden van de onderscheidene kollegiën van Ged. Staten op de cirkulaires van het departement van binnenlandsche zaken van 3 Sept. 1856 en 5 Febr. 1857, no. 216 en 151, 7. afd., heeft de overtuiging verschaft, dat het niet vrij van moeijelijkheden is, werkelijk tot het doel leidende opgaven te bekomen, ter beoordeeling of en in welke mate de uitgaven ten laste der burgerlijke gemeente, ter zake van gewonen onderstand aan armen verstrekt tengevolge van de werking der wet op het armbestuur, zijn toe- of afgenomen, en dat in ieder geval die opgaven, zoodanig ingerigt als zij, wil men niet op dwaalwegen geraken, behooren te zijn, niet uit de gemeente-rekeningen kunnen worden opgemaakt, maar, zooals door onderscheidene kollegiën van Ged. Staten is opgemerkt, van de gemeente-besturen zelven zullen moeten worden gevraagd. Ofschoon de beschouwingen van Ged. Staten over de inrigting der te doene vragen zeer uiteenloopend zijn, wenscht de Minister van Binnenlandsch zaken echter eene proeve te nemen, of en in hoever het doel kan worden bereikt en is het Z. Exc. voorgekomen, dat dit zooveel mogelijk het best zal kunnen geschieden door de invulling eener tabel, en zulks over elk der jaren 1852, 1853, 1856 en 1860, dat is over de twee jaren, laatst aan de invoering der wet voorafgegaan, en over twee jaren onder de werking der wet, van welke laatsten het eerste is gekozen, omdat dit het eerste jaar is, voor hetwelk die werking kan worden aangenomen volledig te hebben plaats gehad, hetgeen in 1854 en 1855 nog minder het geval was, en 1860, omdat dit het laatste jaar is, voor hetwelk de opgaven thans kunnen worden gedaan, terwijl daarenboven de vergelijking over twee eenigzins van elkander verwijderde jaren onder de werking der wet nuttig kan zijn. De Gedep. Staten der onderscheidene provinciën zijn verzocht de invulling dier tabel, in model overgelegd, door de gemeente-besturen te bevorderen en de vier daaruit zamen te stellen provinciale tabellen, zoo mogelijk vóór of uiterlijk op den 1 Dec. e. k. aan den minister in te zenden, vergezeld van de vereischte opmerkingen en beschouwingen.

— Tot aanvulling van de mededeeling in ons nommer van gisteren, wordt ons van eene welonderrigte zijde berigt, dat onder de verschillende maatregelen thans bij het Departement van Hervormde Eeredienst voorbereid, om in het belang van de kerkgenootschappen, met inachtneming van het grondwettig staatstoezigt, de wettelijke verhouding van kerk en staat te bevestigen, ook aan eene herziening van de provinciale reglementen, voor de Herv. kerk en van andere verordeningen in wordt gearbeid. Dat echter geene verandering in eerstgemelde aan den Koning, volgens het slot-artikel van die reglementen, kan worden voorgedragen, zonder dat vooraf de gedachten van de kollegiën van toezigt, daarover zijn gehoord. Dat evenwel, ten einde op meer afdoende wijze tot die raadpleging te kunnen overgaan, door den Minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst eene kommissie is uitgenoodigd, om hem omtrent eenige belangrijke punten voor te lichten; dat deze kommissie bestaat uit de heeren mr. *A. van der Laan*, griffier der Staten van Friesland lid en sekretaris van het provinciaal kollegie van toezigt, mr. *E. A. Jordens*, gemeente-sekretaris te Arnhem, lid van het prov. kollegie van toezigt in Gelderland; mr. *B. S. Boele*, advokaat te Groningen; dr. *H. J. Spijker*, theol. dokt. lid van het prov. kerkbestuur in Noordholland, en predikant te Amsterdam en prof. *J. J. Prins*, hoogleeraar te Leyden en adviserend lid der Synode van de Hervormde kerk. Deze kommissie, waarvan het sekretariaat aan mr. *Boelen* was opgedragen, heeft onder voorzitting van dr. *H. J. Spijker* hare werkzaamheden aangevangen, en te 's Hage eene bijeenkomst gehouden. Gelijk bekend is, heeft de heer *Jordens*, in 1859 te Arnhem, hoogst belangrijke aanteekeningen van de provinciale reglementen in het licht gegeven, en heeft ook een geschrift van den heer *Boelers*, over de geestelijke goederen in Groningen, doen blijken van groote bekendheid met kerkelijke aangelegenheden en kerkelijk regt. Wij vernemen tevens, dat ook de betrekkingen van het Israëlitisch kerkgenootschap tot den staat eene belangrijke wijziging te gemoet gaan. *H.*

:— De min. van financiën heeft bij resolutie van 5 Sept. te kennen gegeven, dat de *mosterd*, die gemalen en alleen met eenigen azijn aangezet, in *vaten* ingevoerd wordt, zal worden belast met een inkomend regt van *één percent der waarde*, verschuldigd van *goederen in het tarief niet bij name genoemd*.

— Bij den kantonregter te Oud-Beijerland, is het berigt ontvangen, dat op het verzoek om gratie van den heer dr. *W. E. de Man*, door Z. M. afwijzend is beschikt.

— Uit Gorkum schrijft men ons:

Al is het ook, dat alleen de waterstaat bezwaren maakt tegen het leggen van een spoorwegbrug over de Lek bij Kuilenburg, het bestaan dier bezwaren heeft zoo'n bekendheid verkregen, dat die hier ter stede de hoop hebben verlevendigd, dat de regering, in het algemeen belang des lands, nogmaals moge in aanmerking nemen, de lijn van Utrecht over Vianen, Gorinchem op Breda, als de *kortste* en sedert 1811 de *groote* weg van Amsterdam op Parijs, en midden in het hart des lands gelegen. Het amendement *Delprat* strekte tot het verkrijgen dier lijn, en het nut er van is in der tijd door onzen gemeenteraad, onze Kamer van Koophandel en Fabrieken en het alhier bestaande spoorweg-komitee in menigvuldige adressen bij herhaling betoogd. Mogt dus eene wijziging noodig geacht worden, wij wenschen, dat dan in geen geval de lijn Maarsbergen—'s Bosch, maar de lijn Utrecht—Gorkum ter sprake moge gebragt worden.

*— Uit Heusden schrijft men ons: In de zitting van het kantongeregt alhier van den 18. dezer is *Leendert van Balcom*, op werkdagen arbeider in dienst van anderen, wonende te Hedikhuizen, veroordeeld tot eene boete van *vijf cents* en de kosten, omdat hij »zonder schriftelijke toestemming van het gemeentebestuur op Zondag den 11 Aug. j.l., des morgens ten vijf ure bezig was met voor zich zelven afgemaaid strooisel te verwerken."

*— Gister is alhier de luit.-gen., inspekteur van 't wapen der artillerie, *Daneels van Wijkhuise* aan 't hotel *des Pays Bas* afgestapt, om de veldartillerie heden te inspekteren.

— De 1. luit. *Hoogeveen* is van 't 3., naar 't 6. reg. overgeplaatst.

— Vrijdag ll. werd te Amsterdam de jaarl. algem. vergadering gehouden van de Holl. maatsch. van fraaije kunsten en wetenschappen, onder waarnemend presidium van dr. *F. J. Domela Nieuwenhuis*. Hierin werden de in de vorige vergadering toegewezen gouden medaljes uitgereikt aan dr. *Knottenbelt* en dr. *Fruin*. In het volgend jaar zal eene prijsvraag uit het vak der schoone kunsten worden uitgeschreven. Tot algemeen voorzitter werd benoemd mr. *Levyssohn Norman*, terwijl als prijsvraag werd uitgeschreven: »Eene beoordeeling van *Kinker* als wijsgeer." De onbeantwoord gebleven prijsvragen »het koningrijk Holland onder *Lod. Napoleon*" en »eene beoordeeling van den Ned. roman sedert het begin der 17. eeuw" werden op nieuw uitgeschreven, ter beantwoording vóór 1 Jan. 1863. Ten slotte deelde de voorzitter mede, dat de heer *J. van Oosterwijk Bruijn* is benoemd tot lid van verdienste.

— Burg. en Weth. van Middelburg wenschen het zoogenaamde spui aan den Dam, dat onder verscheiden straten en woningen loopt, met het daaraangrenzende molenwater te dempen. Daartoe zou kunnen gebezigd worden de uit het dok der kommerciewerf te baggeren grond.

— Te Groningen is, aan de gas-fabriek eene tweede proef genomen door den direkteur en de stedelijke gas-kommissie met door de firma *F. M. Dikema & Co.* aangeboden gasbekken. Zij beantwoordden op nieuw volkomen aan de verwachting, daar de belangrijke vermeerdering van licht tusschen de 40 en 50% verkregen werd. *Gr. Ct.*

— Op de Paardenmarkt te Brakel waren Woensdag 1000 paarden aan de lijn; de handel was levendig, ofschoon er slechts weinig buitenl. koopers waren.

— Te Zutphen wordt op de Marktstraat een artesische put gegraven.

— Gister is te Arnhem het lokaal voor publieke verkoopingen, door den heer *Maijer* naast de *Harmonie* gebouwd, ingewijd.

— Het reinigen en schoonhouden van de kom der gemeente Arnhem is voor 3 jaren aangenomen voor *f* 27900 door *Bouwmans*, en voor 6 jaren voor *f* 41,900 door *de Coole*.

— Het leggen van een zeedijk in den Dollard, van den hoek van Waalkens langs de Noordervrijte tot den Dallingsweerster dijk is te Groningen aanbesteed. De laagste inschrijver was de heer *Visser* te Sliedrecht voor *f* 645,500; twee aannemers uit de prov. Groningen hadden *f* 825,000 en *f* 820,000 gesteld; de besteding is echter niet gegund.

— O. a. werden Woensdag te Bommel aanbesteed reparatiewerken op de Waal voor *f* 7,500 en *f* 14,800, door de heeren *Blokland* te Hardinxsveld en *Smits* te Andel.

— De *Midd. Ct.* geeft 't volgend verslag van de opening door den Hoogl. *Brill* alhier van zijne Akademische lessen in de groote gehoorzaal der akademie met eene plegtstatige rede, over het karakter van *Willem* van Oranje in den opstand tegen Spanje. »Een kort overzigt zal u niet onaangenaam zijn, daar het onderwerp ten volle de verdienste van aktualiteit bezit. Na in korte woorden het belang der kwestie te hebben aangewezen, onderzocht de spreker de drie heerschende meeningen. Sommigen oordeelen dat Oranje voor de privilegien het zwaard heeft opgevat, terwijl anderen de zege der zuiverder godsdienst, anderen het handhaven der verdrukte nationaliteit het beginsel zijner daden achten. Geen der drie gevoelens is juist. Oranje was niet bekrompen genoeg om een afsluiting onzer natie te willen en den natuurlijken band te verbreken, die de volken aaneen hecht en hun wederzijdschen invloed verzekert. Evenmin wilde hij de privilegien ongeschonden handhaven: zijne geschiedenis bewijst dat hij even weinig als *Philips*, zich om hen bekommerde, als staatsbelang het eischte. Ook de zuiverder godsdienstvorm te doen zegevieren was zijn streven niet: want juist omdat hij boven de partijen stond, en niet in een bepaalden godsdienstvorm de waarheid zag, werd hij door de ijveraars van alle partijen gelasterd. Waarvoor streed hij dan? Hij bestreed het stelsel van gezag, dat alle zelfwerkzaamheid doodde, dat de staat tot voogd in het tijdelijke, de kerk tot voogd in het geestelijke maakte. Hij streed voor het vrije regt des gewetens. Slechts gedeeltelijk heeft hij in zijn leven gezegevierd, doch terwijl het verloop van drie eeuwen de nederlaag van het hem vijandig stelsel openbaart, behaalt in onze eeuw zijn geloof de overwinning."

— Men heeft ons berigt, dat in de *Revista Contemporana* eene Italiaansche vertaling voorkomt van de *oratio de muneris Rectoris Magnifici origine* van prof. *J. de Wal*, te Leyden, met aanteekeningen van prof. *Bosellini* te Modena. *Alg. K. en L. b.*

— Een Vlaamsch blad maakt zich vrolijk over een gewezen Hollandsch minister, die voor zijne bewezen diensten gepensioneerd is met *f* 275 en 75 cents per dag. Deze ex-minister is — volgens de Vlaamsche courant — de heer *Dirk van Goesland*. Helaas, wat is wereldsche roem, wanneer zelfs onze naaste buren onze diplomaten zoo weinig kennen, dat zij jonkh. *van der Goes van Dirksland* in een heer *Dirk van Goesland* travesteren. *Arnh. Ct.*

— Met leedwezen vernemen wij, dat Dingsdag ll. te Gouda is overleden de heer Dr. *H. R. de Breuk*, docent aan het gijmnasium aldaar, bij velen gunstig bekend door zijne dichterlijke improvisatie. *Amst. Ct.*

— De beroemde geschiedschrijver *F. C. Schlosser* is, te Heidelberg, in den ouderdom van 85 jaren, overleden.

— *Wagner* zal te Weenen zelf de repetitie van zijne *Tristan en Isolde* leiden. — *Liszt* is benoemd tot kamerheer van den groothertog van Saksen-Weimar.

— Heden voor 8 dagen werden hier 40 personen wegens dronkenschap veroordeeld.

WATERHOOGTE.

Arnhem 26 *Sept.* 1.85 El + AP., 8.80. Gew. 50 d.

Aan de Redaktie van de Utrechtsche Courant.

Ik zie door uw veelgelezen blad, dat, nu de paspoorten hier en daar afgeschaft zijn, onze vreemdelingen somtijds eenige moeijelijkheid ondervinden om hunne indentiteit te bewijzen. Deze moeijelijkheid zal b. v. niet gering zijn voor iemand, die aan een uitlandsch postkantoor de brieven komt afhalen, welke daar *poste restante* voor hem liggen, doch zich de afgifte weigeren ziet, op grond, dat hij niet bewijzen kan de persoon te zijn, aan wien die brieven zijn gerigt. Een eenvoudig middel om dat bewijs steeds voorhanden te hebben, zou (dunkt mij) daarin bestaan, dat de reiziger, eer hij van huis ging, zijn photographiesch kaartportret en daarachter geplaatste handteekening liet waarmerken door den magistraat, die daarvoor dan een zeker regt zou heffen ten beste van staat of gemeenten. Ik geef het voor beter.

Zeijst, 21 Sept. 61. J. H. VAN LENNEP.

Wij herinneren den geachten inzender, dat een binnenlandsch paspoort als voldoende wordt geacht; wij hebben nog niet vernomen, dat men, daarvan voorzien, moeijelijkheden had.

PETERSBURG, 4 September.

De kwestie met de Kuban-kozakken, die tegen hun zin naar de Bjelaja moesten verhuizen, is ten einde gebragt. Een gedeelte der Kozakkenbevolking zal uit het land aan deze zijde van den Kuban naar de linie der Bjelaja moeten verhuizen, op gelijke wijze als de Laba-linie sedert 20 jaren bevolkt is geworden. In de eerste plaats worden vrijwilligers gevraagd; wordt daardoor het noodig aantal niet verkregen, dan wordt het aangevulde door loting of door keuze der gemeenten. De verhuizenden ontvangen eene hoogere schadevergoeding dan tot dusverre: bovendien wordt hun de waarde van hunne woning met aanhoorigheden, als zij dezelve niet kunnen verkoopen, vergoed, en in hunne nieuwe woonplaatsen wordt hun land in vollen eigendom afgestaan. In de oude Kozakkenkoloniën zullen voorts de officieren en Kozakken, die hunnen 22jaringen diensttijd volbragt hebben, land in eigendom kunnen verwerven; zij die in het bezit van een zekere uitgestrektheid lands zijn, zullen voor zich en hunne nakomelingen uit het Kozakkenleger ontslagen kunnen worden. Eindelijk zullen zich vreemdelingen in het land der Kozakken mogen vestigen en er landerijen aankoopen, handel drijven enz. Door dezen maatregel wordt eigenlijk de tot dusver bestaande organisatie der Kozakkenlegers opgeheven, en aan hen, even als aan de overige klassen der bevolking, de gelegenheid tot vrije ontwikkeling gegeven.

TURIJN, 23 September.

Aan de *Sentinella Bresciana* wordt uit Verona geschreven, dat de Oostenrijksche troepen, die op

het land verspreid zijn, er den winter zullen doorbrengen, en dat voorts langs de Tyroolsche grenzen gezorgd wordt voor het overbrengen van nieuwe troepen, te nemen uit de garnizoenen van Triëst, Roveredo en Bolzano. Naar men zeide, waren eenige soldaten van den ex-hertog van Modena naar hun vaderland gezonden, om er ontevredenheid te zaaijen.

De Paus heeft aan de prinses *Immaculata*, die met den ex-prins *Karel* van Toskane in het huwelijk is getreden, een kostbaar hoofdtooisel geschonken.

Volgens berigten uit Rome is de gezondheidstoestand van den Paus weder minder voldoende. Herhaaldelijk doen zich aanvallen van koorts voor, en zijn toestand wordt te gevaarlijker, daar hij zich niet aan de voorschriften zijner geneesheeren houdt en geheel vergeet, dat hij reeds 70 jaren telt.

Men schrijft uit den Kerkelijken Staat, dat alles er peperduur is. De hoeveelheid koren en maïs die vroeger 8 en 4 scudi kostte, moet nu met 13½ en 20 scudi betaald worden.

WEENEN, 24 September.

In eene geheime zitting van den Agramer Landdag is het ontwerp-adres in beginsel aangenomen. Heden zou het in openbare behandeling komen.

Volgens de Pesther *Lloyd* is het berigt omtrent eene te Presburg te houden konferentie, tusschen leden van het Lagerhuis van den Rijksraad en hoofden der Hongaarsche partij, een verdichtsel.

De ex-hertog van Modena heeft weder eens eene wapenschouwing over zijne troepen te Bassano gehouden. Ten wiens koste die troepen toch onderhouden worden?

BERLIJN, 25 September.

De koning geeft in eene proklamatie te kennen, dat hij zich den 14. Okt. naar Koningsberg begeven en daar tot den 20. blijven zal; dat de krooning den 18. zal plaats hebben en hij den 22. zijn plegtigen intogt in Berlijn zal houden.

Heden wordt eene vergadering gehouden door de 100 jonge dames, die als strooijuffers bij 's konings intogt zullen dienen. Er zal beraadslaagd worden over het toilet. De krinoline zal worden geweerd, alleen evenwel met het oog op de beschikbare ruimte.

De koning zal voor de huisvesting der door hem bij de plegtigheid genoodigden 54,000 thlr. moeten betalen.

Meijerbeer, die den 23. zijn 70. verjaardag viert, heeft, ter gelegenheid van het krooningsfeest te Koningsbergen, een muziekstuk gekomponeerd, dat aldaar onder zijn leiding zal uitgevoerd worden.

Uit eene goede bron verneemt men, dat de koning bij zijn bezoek te Compiègne noch den koning der Nederlanden noch den koning van Denemarken ontmoeten zal. Van een bezoek van dezen laatste te Compiègne is niets bekend, en de koning der Nederlanden zal eerst na onze koning die plaats bezoeken.

Van goed onderrigte zijde wordt het gerucht omtrent het uitbreken der cholera te Koningsberg tegengesproken.

Het aantal leden van de zich noemende *Preussische Volksverein* bedraagt 1164.

De *Weser Ztg.* meldt, dat te Bremen een der hoogere policie-beambten in hechtenis genomen is. Het blad zegt evenwel niet, wat hiertoe aanleiding heeft gegeven.

De prins van Schwarzberg Rudolfstadt, 68 jaren oud, zal afstand doen van de regering en in het huwelijk treden met eene 25jarige schoone uit den burgerstand. Zijn broeder, prins *Albert*, in 1798 geboren, zal hem opvolgen.

Volgens brieven uit Parijs zal de vroeger legitimistische, later bonapartistische *Revue Contemporaine* in handen der emigratie overgaan en o. a. de belangen der Hongaren verdedigen.

LONDEN, 25 September.

De groothertog en hertogin *Konstantijn* van Rusland, die gister op het eiland Wight zijn gearriveerd, zijn, naar men zegt, voornemens aldaar twee maanden te vertoeven. De hertog reist *incognito* onder den naam van admiraal *Romanoff*.

Nadere berigten uit Cork melden, dat de Great Eastern op verre na zoo erg niet beschadigd is, als verhaald was. De raderkasten zijn wel beschadigd, maar in geenen deele onbruikbaar, en ook wat omtrent de beschadiging van het ameublement gezegd is, was zeer overdreven. De direktie heeft aangeboden den passagiers hun geld terug te geven of hen met een ander stoomschip naar Nieuw-York te laten brengen.

Heden is hier een brievenbesteller in hechtenis genomen, in wiens woning men niet minder dan 1480 hem ter bezorging toevertrouwde brieven en paketten vond. Men weet nog niet of hier alleen aan luiheid, dan wel ook aan diefstal gedacht moet worden.

In Noord-Amerika hebben eenige aanzienlijke leden der vrijmetselaarsorde hunne medebroeders in alle deelen der Unie bij eene openlijke oproeping uitgenoodigd den 22. Okt. a. s. te Louisville in Kentucky eene zamenkomst te houden, ten einde middelen te beramen om den voortgang van den burgerkrijg te stuiten.

Behalve hetgeen reeds is medegedeeld omtrent den aanslag op het personeel der Britsche legatie in Japan, wordt per telegraaf uit Malta nog nader gemeld, dat de Britsche gezant, de heer *Alcock*, zich nog steeds te Jeddo bevond en dat aldaar het stoomschip Reindeer ter zijner beschikking was gesteld, terwijl de Actaleon en de Algerine benevens twee kanonneerbooten bij Yokuhama geankerd lagen. Te Kanagawa heerschte onder de vreemdelingen, ten gevolge van het voorgevallene, eene algemeene agitatie.

PARIJS, 25 September.

't Geen men van 's keizers ongesteldheid en kwijnende gezondheid zegt is onjuist. Elk dobberen of wankelen in zijne politieke houding is *welberekend*, men kan dit het best aan zijn ironisch en lach, na de ontvangst van hooge personaadjes of na het lezen der bladen, erkennen.

Men zegt, dat de koning van Denemarken voor de hem gezonden uitnoodiging bedankt heeft. De heer *Dotezac*, onze gezant te Kopenhagen, is herwaarts ontboden. Hij was, zegt men, belast met de onderhandelingen betreffende het bezoek, waarbij niet onduidelijk het plan doorschemerde, dat de keizer te Compiègne de rol van bemiddelaar in de Sleeswijksch-Holsteinsche kwestie wilde op zich nemen.

De heeren *Baisne* en *de Maupas*, prefekten van Lyon en Marseille, zullen welligt hun ontslag nemen, ten gevolge eener woordenwisseling met graaf *de Persigny*, over diens cirkulaire betreffende de journalisten.

De *Constitutionnel* zegt het volgende over de verwikkelingen in het Oosten:

»Daar de Oostersche kwestie sluimert, is het onvoorzigtig haar te wekken. De Turksche regering heeft er het meeste belang bij, haar niet in haar rust te storen. Wij moeten bekennen, dat ditmaal Turkije die onvoorzigtigheid niet het eerst begaan heeft, noch Montenegro; de bewoners der Herzegowina hebben het gedaan. Zij zijn, drie maanden geleden, opgestaan tegen het Turksch gezag, om redenen die misschien moeijelijk duidelijk zouden zijn te omschrijven, en die juist daarom als van zeer ernstigen aard beschouwd moeten worden. Bij die volken is het oproer een periodieke kwaal, die hen geregeld eens of tweemalen per jaar aantast, in het voor- en najaar. Zij verlangen eene verbetering in hun lot, zij verlangen een staat van vrijheid en welvaart die de Porte hun wil noch kan geven, en die zij dan ook veeleer wachten van de vereende pogingen der Montenegrijnen en Serviërs en van den zedelijken steun der Westersche mogendheden. Het ware welligt onregtvaardig, de Turksche regering te willen noodzaken, dat streven te begunstigen, sympathie te betoonen aan volken die slechts trachten zich aan haar gezag te onttrekken. Het ware echter verstandig en voorzigtig haar te overreden gematigdheid te gebruiken ten opzigte van bevolkingen, die ongetwijfeld veel minder verlangend zouden zijn haar opperheerschappij af te schudden, zoo die tot dus verre met verstand en met gematigdheid ware uitgeoefend, zoo hare godsdienst ware geëerbiedigd, zoo zij niet waren gekrenkt in hare waardigheid als menschen en Christenen, zoo men iets, hoe weinig dan ook, gedaan had, tot vermeerdering harer stoffelijke welvaart. In één woord, wijl de Christenonderdanen des Sultans in Bosnië en de Herzegowina eene verandering in hun toestand verlangen, moet men gelooven, dat zij geen reden hebben om zeer voldaan te zijn over den bestaande. Om al die redenen moet Turkije niet te gestreng te werk gaan tegen de opgestane bevolking van de Herzegowina; vooral moet het vermijden Montenegro wegens hare houding verantwoordelijk te stellen, want zoodanige verantwoordelijkheid doet voor Montenegro de verpligting geboren worden, de zaak der ontevredenen te omhelzen. Bestaat die verantwoordelijkheid al, dan deed men beter, haar niet op te merken. Dit is, wij zeggen het met leedwezen, het gedrag van Turkije niet. Nu zijn het niet alleen de bewoners der Herzegowina, die *Omer Pacha* geroepen is tot gehoorzaamheid te brengen, maar ook Montenegro drijft het tot den strijd. Alvorens zich in zoodanigen oorlog te wikkelen heeft Turkije, dat er al het gewigt van begrijpt en alle gevolgen van doorziet, besloten, zich tot Europa te wenden, en het in eene diplomatische nota de redenen van zijn gedrag bloot te leggen. Die stap zal evenwel geenszins de jammerlijke gevolgen beletten van de door *Omer-Pacha* daargestelde blokkade van het Montenegrijnsch gebied. Er was meer te hopen van eene bijeenkomst met prins *Nikolaas*, en wij betreuren, dat die niet heeft plaats gevonden. De uitwerking van dezen maatregel, hoe jammerlijk die ook zij, kan nog hersteld worden. Maar dan is er geen oogenblik te verliezen. De Montenegrijnen zijn onvermoeide strijders, en eenmaal de vijandelijkheden aangevangen zijnde, zullen zij die niet ligt staken. Zij hebben een prins aan het hoofd, die bij zijne troonsbeklimming bewijzen heeft gegeven van eene door geenerlei hinderpalen te buigen geestkracht en vastberadenheid. Met geweld is van hem en zijn volk niets te krijgen dan een schijnbare en voorbijgaande onderwerping. Zoolang dus een uitweg tot onderhandelingen overblijft, is het de pligt der Porte, daarvan gebruik te maken."

Men meldt, dat de wijnoogst in het zuiden van Frankrijk zeer gunstig is.

Uit Engeland wordt zeer veel graan naar de Fransche havens aangevoerd. Te Wisbeach liggen 5000 centenaars in lading en te Ipswich worden ook zeer vele aankoopen gedaan voor uitvoer naar Frankrijk.

BRUSSEL 26 September.

Men verhaalt hier, dat de Fransche gezant *de Talleyrand* werkelijk op eene zamenkomst van den koning met den koning van Pruissen te Compiègne heeft aangedrongen, vooral om het wantrouwen, dat in enkele staten tegen den keizer heerscht omtrent uitbreidingsplannen, weg te doen vallen, en daardoor op de algemeene welvaart gunstig in te werken. De koning heeft echter beleefdelijk het verzoek van de hand geslagen.

*** De Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt, residerende te Utrecht, zal op Vrijdag, den 25. October 1861, hare gewone Vergadering houden, en verzoekt mitsdien al diegenen, welke zich tot het afleggen van een examen of om eenige andere aangelegenheid tot haar verlangen te wenden, de stukken en bescheiden daartoe betrekkelijk vooraf in te zenden bij haren Voorzitter, den Hoogleeraar B. F. SUERMAN, te Utrecht.

Utrecht, 27 September 1861. — Namens de Commissie voornoemd: G. J. LONCQ, Secretaris.

50JARIGE ECHTVEREENIGING

VAN

JOHANNES DE NIGTERE

EN

JOHANNA MARIA PENNING.

Utrecht, den 25. September 1861.

Hunne dankbare kinderen en behuwdkinderen.

*** Door Gods goedheid vierden eenige jaren geleden mijne dierbare ontslapene ouders, hunne **VIJFTIG Jarige ECHTVEREENIGING;** en op heden valt dit groote voorregt aan de ouders mijner dierbare Echtgenoote te beurt: waarover wij God dankende ons hartelijk verblijden.

De Hemelsche Vader spare hen nog lang, tot vreugde van mij en de mijnen.

J. W. DE GROOT,
Hamburgerstraat.

*** Ondertrouwd:

F. J. VAN DER KAAIJ,
van Amsterdam,
en
E. C. P. VAN ROOIJEN.

Utrecht, 26 September 1861.

*** Getrouwd:

H. C. BLOM,
Boekhandelaar,
en
R. Th. SCHRöDER.

Utrecht, 26 September 1861.

*** Bevallen van eene *DOCHTER*, Vrouwe S. J. GERLINGS, geboren Schallig.

Utrecht 23. September 1861.

HAAGSCHE KOFFIJHUIS.

SOIRÉE MUSICALE,

op heden Vrijdag, Zaturdag en Zondag.

Aanvang ten 8 ure. F. C. BAKKER.

GEBOUW VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

*** Op Donderdag 3 Oktober zal het

Italiaansche Alpenjagerkorps,

uit Lombardije, in de uniform der **Garibaldische Vrijscharen** een **Concert** alhier geven in voornoemd Gebouw.

Het programma wordt nader bekend gemaakt.

METALEN KRUIS.

*** Vergadering der AFDEELING UTRECHT, op Maandag 30. Sept. 1861, des avonds ten half acht ure, in *het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.*

Het bestuur der Afd.,
Graaf NAHUYS, *President.*
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

Inrigting voor onderwijs aan den arbeidenden Stand.

*** Het bestuur noodigt allen, die, hetzij voor de eerste maal, hetzij bij voortzetting de lessen over **NATUUR** en **WERKTUIGKUNDE** wenschen bij te wonen, zich te doen inschrijven en hiertoe te vervoegen in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, op de Mariaplaats, op **Dingsdag den 1. October,** des middags ten 12 ure.

Om toegelaten te worden zijn vereischten:

Minstens 14jarige leeftijd, kennis der gronden van de rekenkunde en genoegzame vaardigheid daarin.

Opdat blijke de geschiktheid om met nut de lessen te kunnen bijwonen, zal een nader onderzoek naar de bekwaamheden plaats hebben.

De contributie is bepaald op **ƒ 2.50.**

De Cursus zal een aanvang nemen op 7 October.

Utrecht
28 September 1861.

Namens het bestuur,
J. H. SCHOBER.

NEDERLANDSCHE CENTRAAL-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

*** Ter voldoening aan Art. 29 der Statuten wordt van af heden, ten kantore der *Associatie-Cassa* te Amsterdam, tegen afstempeling op de Recepissen tot betaling gevaceerd, van een **jaar interest** ad *f* 1.25 op de Stortingen van *f* 25.— per Aandeel, en ad *f* 12.50 op die van *f* 250 per Aandeel.

Na afstempeling van de Interest-betaling, kunnen Recepissen voor volgefourneerde Aandeelen aan het Hoofd-Bureau der Maatschappij te Amsterdam, ter inwisseling tegen bewijzen van Aandeel, worden aangeboden.

Amsterdam, 13 Sept. 1861.
De Raad van Administratie,
E. W. CRAMERUS, *Pres.*
DAVID J. C. VAN LENNEP, *Secr.*

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der Stad Utrecht zullen, op Zaturdag den 5. October 1861, des namiddags ten een ure, ten Stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

De leverantie van Brandstoffen, gedurende den Winter van 1861/62, benoodigd voor de Stedelijke Administratie te Utrecht.

De voorwaarden en monsters liggen ter inzage bij den Congierge van het Stadhuis, dagelijks, de invallende Zondag uitgezonderd, van des morgens 10 tot des namiddags 2 ure.

De gegadigden worden verwittigd dat de voorwaarden van aanbesteding anders zijn ingerigt dan die voor de aanbesteding der leverantie over 1860/61.

Utrecht, 21 September 1861.
De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RöMER.

AANBESTEDING.

*** De Commissie van Administratie over de Gevangenis voor jeugdige vrouwelijke veroordeelden, tevens huis van verbetering en opvoeding voor meisjes te Montfoort, zal op Dingsdag den 15 October 1861, des voormiddags ten elf ure in de Kamer der Commissie, in genoemde Gevangenis, onder nadere goedkeuring van Z. Exc. den Heer Minister van Justitie in het openbaar aanbesteden:

De benoodigdheden voor Voeding, Verpleging en Onderhoud der Gevangenen en Meisjes, gedurende het jaar 1862.

Overeenkomstig de voorwaarden, welke ter lezing liggen bij den Portier der genoemde Gevangenis, en waaromtrent nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Secretaris der Commissie.

Montfoort, den 24 September 1861.
De Commissie voornoemd
De Vice-President
VAN DAM.
De Regent-Secretaris,
STALENHOEF.

AANZIENLIJKE VERKOOP
van
ONROERENDE GOEDEREN.

*** Op morgen Zaturdag den 28 September 1861, 's middags ten 12 ure, zal in het Locaal van Verkoopingen, te Utrecht achter St. Pieter, in het openbaar worden verkocht:

Het aanzienlijk rentegevend **LANDGOED** *BEUKENBURG*, met daarbij behoorende uitgestrekte BOSSCHEN, mitsgaders verschillende kapitale HOFSTEDEN, WONINGEN en uitmuntende LANDERIJEN, staande en gelegen onder de Gemeente Maartensdijk, ter gezamentlijke grootte van ongeveer **800** Bunders.

Breeder omschreven bij gedrukte Notitien, op franco aanvragen te bekomen ten kantoren van de Notarissen VAN SCHERMBEEK en DUIJFJES, te Utrecht.

*** **Verkooping** op de Buitenplaats *Overvliet* aan de Meern, ten overstaan van den Notaris VAN GEIJTENBEEK te Harmelen, op Dingsdag den 8. October 1861, voormiddags 10 ure, om kontant geld, van een span uitmuntende bruine **Merriepaarden** oud 7 en 8 jaren; allezins soliede **Rijtuigen, Tuigen** en **Stalgereedschappen, Broeiramen** en best **Paardenhooi.** Breeder bij billetten.

*** Men zal op Zaturdag 26. October 1861, 's namiddags ten 5 ure, in het Lokaal van Verkoopingen te Utrecht, Achter St. Pieter, in het openbaar verkoopen:

Eene sterke weldoortimmerde HEERENHUIZINGE, met ERF, GROND, grooten TUIN, KELDERS en KLUIS, afzonderlijken opgang tot het Bovenhuis en Uitgang in het Korte Rozendaal, staande te Utrecht aan de westzijde van de Oudegracht tusschen de Volder- en Geertebruggen, wijk B, no. 83/84, groot 9 roeden, 36 ellen; bevattende negen Kamers, meerendeels behangen, gestukadoord en van stookplaatsen voorzien, Keukens, Kelders, Zolders en vele gemakken.

Het Benedenhuis is verhuurd voor *f* 275,—; het Bovenhuis voor *f* 300,—, en de Voorkelder voor *f* 34,— 's jaars, alles tot 1. Mei 1862.

Breeder bij billetten en nadere informatiën ten kantore van den Notaris HONDIUS VAN DEN BROEK, te Utrecht.

*** **Men vraagt te huur** tegen Mei 1862, of vroeger, een HUIS met *zes à zeven* Kamers, benevens een Kelder aan het water uitkomende; liefst op de Oude Gracht, tusschen de Jacobie- en Stadhuisbrug.

Adres franco aan het bureau dezer Courant, onder het motto: **te huur.**

*** **M. D.** te 's Hage, zij verwittigd dat geene verdere inlichtingen mogelijk zijn van hier, voor men weet wie de letteren ontvangt; zoo kan het niet, geduld!

*** De ondergeteekende, ten volle bekend met het vak van MEELKOOPER, waarin hij twintig jaren is werkzaam geweest, en eene som van zes duizend gulden ter zijner beschikking hebbende, wenscht zich met een of twee personen te associeren, eveneens over een kapitaal van tien à twaalf duizend gulden kunnende beschikken en genegen om met hem eene meelfabriek te drijven. Hij is goed bekend met een werktuigkundige, die hem de machine en den molen zeer goedkoop zou leveren. Men kan alle verlangde inlichtingen omtrent de resultaten dezer fabriekatie en de voor een molen te maken kosten bij hem zelven bekomen.

H. CLÉTY,
Buiten de Weerd, Kaatsteeg (457).

*** De ondergeteekende sedert *achtien jaren* bij den Heer HOOGE, Huis- en Rijtuigschilder werkzaam geweest, en de laatste jaren als *Mr. knecht*, die zaak hebbende waargenomen, heeft zich thans als **HUIS- en RIJTUIGSCHILDER**, alhier gevestigd en neemt de vrijheid, zich in de voortdurende welwillendheid zijner geachte begunstigers aan te bevelen.

C. L. VAN RIJN.
Utrecht, den 23 September 1861.
Werkplaats **Geertruidasteeg**, B. 61.

Waarschuwing.

*** Men wachte zich voor den persoon, die met een busje langs de huizen gaat en voorgeeft zulks ten voordeele van de Supplementaire school te doen; daar de ondergeteekende aan die praktijk **GEHEEL VREEMD** is.

De Hoofdonderwijzer der
Supplementaire school,
F. YNTES KINGMA.

BRABENDER'S
Verbeterde Alizarin-Inkt

is volkomen vrij van zuren, zoodat de Stalen Pennen er niet door worden aangedaan, ze vloeit gemakkelijk uit de pen, is bij den aanvang niet zoo bleek als andere inktsoorten en verandert zeer spoedig in het schoonste zwart. Zij verdikt niet, noch in de Pen, noch in den Inktkoker en beschimmelt nooit.

Ondanks hare vloeibaarheid is deze Alizarin-Inkt tevens voor Copiëer-Inkt uitmuntend geschikt.

Prijs 60, 40, 30 en 20 Cents het glazen Tonnetje.

Roode en Blaauwe Inkt,

brillant van kleur en goed vloeibaar, het Fleschje 20 Cts.

J. ALEXANDER'S
RESERVOIR-PEN

is de gemakkelijkste en aangenaamste Pen voor allen, die eene ligte en loopende hand schrijven.

Het ½ gros-doosje 75 Cts.

Ook geven wij hiermede kennis, dat de zoo gezochte **GILLOTT'S CORRESPONDENTIE-PENNEN** No. 382 of *Driegaatjespen*, verder No. 417 en No. 0118, in ½ gros-doosjes gepakt, weder voorhanden zijn.

Amsterdam, verkoophuis.	Hilversum, Andr. de Wit.
Utrecht, T. Uhlenbroek Choorstr.	Kuilenburg, J. v. Hondius.
T. Uhlenbroek O. Gracht bij de Hamburgerbrug.	Loenen a/d Vecht, Wed. Mulder.
L. J. R. Bosch Lijnmarkt.	Vianen, B. Swaving.
P. J. Huinck "	Wijk bij Duurst., Wed. C. Zorn.
Amersfoort A. H. v. Ruiven.	IJsselstein, J. Groenhoff.
" M. Steijreiff.	Zeist, C. G. Adlung.
Baarn, E. v. Dapperen.	En in de bekende dépots in de andere steden.
" Gez. Petersen Nobbe.	

*** Bij de Wed. J. R. VAN ROSSUM, Boekh. te Utrecht, is uitgegeven:

JUBELREDE,

uitgesproken door den WelEerw. Heer
A. J. VAN BEMMEL,
Pastoor te Ysselstein,
ter gelegenheid dat de WelEerw. Heer
C. POMPE, Pastoor te Vianen,
den 25en VERJAARDAG zijner PRIESTERWIJDING vierde.
Prijs 30 Cents.

S.	GEHUWD.	
19	S. ten Bokkel Huinink en A. J. Huijskes.	Groenlo.
19	C. N. Blok en C. W. M. J. Prillevitz.	Heusden.
19	S. de Jager en A. D. Reerink.	Haarlem.
19	L. E. Krabbendam en J. M. J. Prillevitz.	Heusden.
19	A. J. v. Limbeek en A. M. S. Broedelet.	Purmeren[d]
14	P. H. v der Meulen en A. Gorter.	Leeuwar[den]
19	J. H. Winkelman en C. H. C. M. Braams	Wagenin[gen]
	BEVALLEN.	
22	D. Blok geb. Ruijter, z.	Helder.
23	M. E. A. Ballot geb. Schadee, d.	Rotterdam
9	S. C. Cool geb. de Lang, doode d.	Schiedam
20	M. de Dompierre de Chaufepie geb. Ferrand, z.	Amsterdam
23	M. C. A. Exler geb. Engering, d.	Schiedam
22	J. Holland geb. Heuft, z.	Eemnes-B[innen]
19	C. Juchter geb. Wouters, z.	Groningen
23	M. A. de Jong geb. Pigeaud, z.	Rotterdam
17	W. v. der Kloot geb. Schusler, z.	Haarlem.
22	R. J. A. de Koning geb. Nebbens Sterling, z.	Dordrecht
22	A. B. von Lindern geb. Rijkee, z.	Alblasser[dam]
23	M. E. A. Ruijs geb. Tromp, z.	Amsterdam
17	A. Levensma geb. de Jager, z.	Sneek
21	T. C. Teengs Zoutmaat geb. Brugman, z.	Edam.
18	A. C. Vermeer geb. Plasberg, z.	Deventer.
19	J. E. Veltman geb. Huurmans, z.	Harlingen
11	S. M. Wijers geb. Broese, z.	Zutphen.
18	A. v. der Wal geb. Terwerda, z.	Sneek.
22	C. H. v. der Wal geb. Bolger, z.	Groningen
	OVERLEDEN.	
23	C. F. Baede geb. Kremer.	Amsterdam
23	A. G. Ballot, d., 5 j.	Zwolle.
22	G. R. D. v. Doesburgh, 52 j.	Zetten.
14	E. W. Fontein, d.: 28 j.	Franeker.
18	J. G. Fontein, d., 22 j.	"
20	J. Greeve, 63 j.	Amsterdam
22	M. Hofstede geb. Hess, 57 j.	Brielle.
18	A. J. Juijnboll, d., 2[illegible] j.	Leijden.
22	A. J. Juijnboll, z., 22 j.	"
22	Mej. J. E. v. Lelijveld v. Cingelshouck, 67 j.	's Bosch.
16	D. Metzelaar geb. Biersma, 44 j.	Rotterdam
20	P. M. v. der Weghe, 23 j.	Middelburg
22	G. J. Moll geb. v. Santbergen.	Arnhem.
16	A. G. Ninaber geb. de Haan.	Vlissingen
21	Mej. J. W. du Quesne, 19 j.	Arnhem.
24	F. Schawacht.	Rotterdam
19	J. G. Twiss geb. Mijnders, 32 j.	Tilburg.
21	W. H. v. Toorenenbergen, z., 4 j.	Groningen
20	A. Vijfhuis, z., 22 j.	Deventer.
21	L. P. Verstelle geb. Bal, 59 j.	Middelburg
17	J. Wiersma.	Leeuwarden
20	J. v. Zandwijk geb. Spruijt, 54 j.	Gouda.

MARKTBERIGTEN.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 25 September.

Roode Tarwe van *f* 12.00 tot *f* 13.25. Ruwarige d[itto] van *f* 14.00 tot *f* 14.50. Rogge van *f* 8.00 tot *f* 9.[…] Boekw. van *f* 8.25 tot *f* 8.80. Haver van *f* 4.00 [tot] *f* 5.00. Paardenboonen van *f* 8.50 tot *f* 10.00. Wi[tte] erwten van *f* 9.00 tot *f* 9.25. Boter per 5 Ned. on[s] *f* 0.50. Eijeren de 100 stuks *f* 3.00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Ned[erlandsch] Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenb[urg]*)

Sept.	Uren	Wind rigt.	Wind kr.	Barom.	Ther. F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Opmerkingen
			N K.						
26	2	zw.	9.0	751.50	57.0	— 4.1	0.85	4.8	Zwaar be[wolkt]
	10	w.	0.0	57.00	49.5	— 3.1	0.95	6.3	Ligt bewolkt
27	8	w.	0.5	61.41	51.8	— 2.3	0.95	0.6	id.

26 Sept. 's morg. Barometerhoogten in afdalende orde: Portsmouth, Plymouth, Brest, Parijs, Havre, Utrecht [en] Hartlepool. Grootste verschil = 20.0 mm.

AMSTERDAM 26 Sept. 1861.

Nederland.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.		$63\frac{7}{8}$	$63\frac{15}{16}$	$63\frac{15}{16}$
" "	3	"	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{3}{8}$	$76\frac{3}{8}$
" "	4	"	$99\frac{1}{4}$		
Oostindische Leening .	4	"	$97\frac{1}{2}$		
Aand. Handelm. . . .	$4\frac{1}{2}$	"	135	$135\frac{1}{8}$	$135\frac{1}{8}$
België.					
Certifik. bij *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$	"	$54\frac{1}{2}$	$54\frac{5}{8}$	$54\frac{5}{8}$
Spanje.					
Obligatiën	2	"	$42\frac{1}{4}$		
"	3	"	$50\frac{1}{4}$		
" Binnenl. . .	3	"	$47\frac{5}{8}$		
Amortisable Schuld			$17\frac{1}{8}$	$17\frac{3}{8}$	$17\frac{1}{8}$
Bewijzen Coupon			$5\frac{3}{4}$		
Portugal.					
Obligatiën	3	"	$46\frac{7}{16}$		
" 1856/59 . . .	3	"	$45\frac{15}{16}$	$46\frac{1}{16}$	46
" uitgestelde			40		
Rusland.					
Oblig. *Hope & Comp.*	5	"	$102\frac{3}{8}$		
Oblig. 1828/29	5	"	$101\frac{1}{2}$		
Cert. 1840	4	"	$75\frac{1}{8}$		
" Orig. 2e, 3e, 4e L.	4	"	$74\frac{3}{4}$		
" 6de Serie 1855	5	"	$94\frac{7}{16}$	$94\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{2}$
" te Londen 1859	3	"	$59\frac{5}{8}$		
" bij *H. & Co.* 1860	$4\frac{1}{2}$	"	$89\frac{7}{8}$		
Polen.					
Aand. 1335 fl. 500.		*f*	165		
Oostenrijk.					
Oblig. Metalliek	5	"	$46\frac{1}{2}$	$46\frac{5}{8}$	$46\frac{5}{8}$
" Metalliek	$2\frac{1}{2}$	"	$24\frac{1}{8}$	$24\frac{7}{16}$	
" Rente Amst. . .	5	"	$69\frac{3}{4}$	$69\frac{7}{8}$	$69\frac{7}{8}$
" Nat. 1854	5	"	$55\frac{9}{16}$	$55\frac{11}{16}$	$55\frac{11}{16}$
Bankaktiën			657		
Aandeelen 1854			$191\frac{3}{4}$		
" 1860			370	371	
Brazilië.					
Geldl. 1824 £ 100 . .	5	"	99		
Amerika.					
Venez. Obligatiën . . .	3	"	19	$19\frac{1}{4}$	$19\frac{3}{16}$
" "	$1\frac{1}{2}$	"	$10\frac{1}{16}$	$10\frac{1}{4}$	$10\frac{1}{16}$
Gren. Obligatiën . . .	$4\frac{1}{4}$	"	$15\frac{5}{16}$	$15\frac{7}{16}$	$15\frac{5}{16}$
Mexico. Obligatien . .	3	"	$24\frac{9}{16}$	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{5}{8}$
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	"	$86\frac{1}{8}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

VRIJDAG 27 *September* 1861, *No.* 230.

De Commissaris des Konings in de provincie Utrecht,
Brengt ter kennis van een ieder, dat, ten gevolge van herstellingswerken aan de *rijksbrug te Nieuwersluis*, gemeente *Loenen*, gelegen in de strekking van den grooten weg der 1. kl. N°. 3, die brug van 1 *October* tot 15 *November e. k.* zal zijn gesloten, en dat gedurende dien tijd de passage voor voertuigen tusschen *Nieuwersluis* en *Breukelen* zal plaats hebben over den Zandweg langs den regter Vechtoever.

Utrecht, 23 Sept. 1861. De Commissaris des Konings voornoemd
VAN DOORN.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der stad Utrecht
Brengt ter kennis der Ingezetenen, dat het door den heer Commissaris des Konings in de provincie Utrecht executoir verklaarde Kohier voor de belasting op het personeel voor de wijken C en G, dienst 1861/62, aan den heer Ontvanger der Directe Belastingen 1. Afdeeling, Kantoor houdende in de *Heerenstraat*, is ter hand gesteld, aan wien ieder verpligt is zijnen aanslag, op den bij de wet bepaalden voet, te voldoen.

Gedaan en op de gewone plaatsen aangeplakt te Utrecht den 24. *Sept.* 1861. De Burgemeester voornoemd,
W. R. BOER, *Weth.*

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht
Brengen ter kennis der ingezetenen, dat de door den Gemeenteraad, in zijne vergadering van 22 Aug. 1861 vastgestelde en door Gedeputeerde Staten dezer Provincie, bij besluit van 19 Sept. 1861 n°. 28 goedgekeurde 2., 3., 4., 5. en 6. suppletoire kohieren der plaatselijke directe belasting, over het dienstjaar 1860, door hen op heden den 26. Sept. 1861 ter invordering zijn toegezonden aan den Heer Ontvanger aan het Hoofdkantoor der plaatselijke belastingen, kantoor houdende aan de Ganzenmarkt, aan wien ieder der belastingschuldigen verpligt is zijn aanslag, op het daartoe aan hen uit te reiken aanslagbiljet te voldoen, vóór of op de verschijndagen, die bepaald zijn als volgt:

voor den	1. termijn	op	14	October	1861
" "	2. "	"	28	"	"
" "	3. "	"	11	November	"
" "	4. "	"	25	"	"
" "	5. "	"	9	December	"
" "	6. of laatsten termijn	"	23	"	"

Terwijl voorts herinnerd wordt, dat op elken verschijndag, een zesde gedeelte van den aanslag invorderbaar is.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den 27. September 1861.

Burgemeester en Wethouders voornoemd
VAN DIELEN, *Weth.*
Ter ordonnantie van dezelven H. G. RÖMER.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gister zijn ingekomen twee koninklijke boodschappen: 1. nopens de regeling van de zamenstelling en bevoegdheid van den raad van State, welk ontwerp reeds in de vorige zitting aangeboden en toen onafgedaan gebleven is; 2. tot vaststelling van de begrooting voor den arbeid der gevangenen voor 1862. Drukken en verzending naar de afdeelingen.

Zijn ontvangen verschillende verzoekschriften waarvan vier betrekking hebben op het wets-ontwerp tot onteigening van percelen voor den spoorweg van Leiden naar Woerden, als: van de kamer van koophandel en fabrieken te 's Gravenhage, van *A. E. Maas* en andere ingezetenen van Scheveningen, van den raad der gemeente Gouda en van de kamer van koophandel en fabrieken aldaar; voorts een adres van de kamer van koophandel en fabrieken te Schiedam, houdende bedenkingen tegen het wets-ontwerp betrekkelijk het binnenlandsch gedisteleerd; een uit Noordbraband, nopens de heffing van novale tienden. — Verzending aan de kommissie tot de verzoekschriften.

Eindelijk deelt de Voorzitter mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs benoemd zijn voor de volgende wetsontwerpen,

1. Tot verhooging van Hoofdstuk III (*Buitenlandsche Zaken*) der Staatsbegrooting, voor het dienstjaar 1861 de HH. *Mensonides, Zylker, v. Heukelom, Gevers Deynoot* en *Wintgens.*

2. Tot onteigening van percelen ten behoeve van den aanleg van straten enz., voor de regelmatige uitbreiding van Rotterdam de HH. *Westerhoff*, *Meeussen*, *Blussé*, *Gevers Deynoot* en *Betz.*

3. Tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Leijden naar Woerden: de HH. *de Raadt*, *Jespers*, *van Zuylen*, *Kien* en *de Brauw.*

4. Tot verhooging van Hoofdstuk V (*Binnenl. Zaken*) der staatsbegrooting voor 1860—1861; de HH. *Lycklama, Hoynck van Papendrecht, Heemskerk Az., Begram* en *Lidth de Jeude.*

5. Tot opheffing van het kollatieregt voor zoo verre het aan den staat behoort: de HH. *Mensonides, Duijmaer van Twist, Olivier, van Bosse* en *Wintgens*; en

6. Bepalingen omtrent den akzijns op het binnenlandsch gedisteleerd: de HH. *Westerhoff, Poortman, Blussé, Cool* en *Betz.*

Daarna is de vergadering gescheiden.

Na afloop der zitting, heeft de centrale afdeeling eene vergadering gehouden, tot verdere regeling van de werkzaamheden. Al de wets-ontwerpen, die aangeboden en in gereedheid waren, zijn reeds in de afdeelingen onderzocht, buiten de twee, die eerst heden zijn ingekomen, en buiten de Staatsbegrooting voor 1862, waarvan de stukken nog niet gedrukt en rondgedeeld zijn. Men verzekert zelfs, dat het nog eenigen tijd zal aanhouden, vóór dat dit het geval is. Het zal derhalve thans aan de beslissing der centrale afdeeling overgelaten zijn, of de afdeelingen reeds dadelijk de heden ontvangen wets-ontwerpen zullen onderzoeken, dan wel of men het drukken van de stukken nopens de staatsbegrooting zal afwachten.

---

§— Bij de wets-voordragt tot wijziging van hoofdst. V, begr. 1860, wordt o. a. voorgesteld de bureaulokaalbehoeften en drukwerk te verhoogen met *f* 6,800, druk- en bindwerk voor statistieke bijdragen te verhoogen met *f* 1,580, onderstand voor de gestichten Ommerschans en Veenhuizen te vermeerderen met *f* 5000, onderhoud der telegraaflijnen, gebouwen, enz. te vermeerderen met *f* 6,670, en daarentegen de kosten voor ontwerpen voor den aanleg der spoorwegen te verminderen met *f* 19,000.

Bij de wets-voordragt tot wijziging van hoofdst. V, begr. 1861, wordt voorgesteld, voor de jaarwedden van onderwijzers en onderwijzeressen *f* 10,000 meer uit te trekken en tot *f* 80,000 op te voeren, en onvoorziene te brengen van *f* 48,000 op *f* 115,000.

---

§— Aan de leden der Tweede Kamer zijn thans rondgedeeld inlichtingen van wege den min. v. binn. zaken, dd. 12 Aug. jl., op het verslag der kommissie uit de kamer wegens het regeringsverslag omtrent den staat der hooge, middelbare en lagere scholen over 1858/59.

Daaraan wordt het volgende ontleend:

De kommissie heeft op nieuw gewezen op de noodzakelijkheid eener naauwkeurige kennis van den tegenwoordigen toestand van het hooger en middelbaar onderwijs. Die noodzakelijkheid erkent de regering gaarne. Zij meent echter andermaal te mogen doen opmerken, dat de toestand van het hooger en middelbaar onderwijs haar voldoende bekend is, om bij eene nieuwe regeling de bezwaren, die thans worden ondervonden, te ontgaan, en de beletselen weg te nemen, die de ontwikkeling in den weg staan.

Ook heeft de kommissie gemeend, krachtig te mogen aandringen op het zonder verder uitstel door de regering ter hand nemen van de wettelijke regeling van het middelbaar onderwijs, en nu reeds te mogen vragen naar de inzigten der regering hieromtrent. — Wat het eerste betreft, wil de regering gaarne de verzekering geven, dat zij dit onderwerp spoedig in behandeling zal nemen. De voorbereidende werkzaamheden zijn reeds afgeloopen en de afdoening heeft tot dusverre alleen gestuit op de talrijke, evenzeer spoedvorderende werkzaamheden van den min. v. binnenl. zaken. Wat het laatste betreft, meent de regering bij het gevoelen te moeten blijven, sedert jaren door haar kenbaar gemaakt, dat het onraadzaam is, hare inzigten omtrent de wettelijke regeling van het middelbaar onderwijs reeds bij voorbaat mede te deelen, en dienaangaande met de kamer bij gelegenheden als deze in eene wisseling van gedachten te treden.

Hoogescholen. In hoeverre hetgeen onder de kennis van het regt onder de bevolking onzer Oost-Indische bezittingen begrepen wordt, aan eene of meer onzer hoogescholen niet zal mogen ontbreken, zal bij de wettelijke regeling van het hooger onderwijs een punt van overweging kunnen uitmaken. Voor het tegenwoordige schijnt voorziening ten deze niet noodig. De jongelieden toch, die voornemens zijn naar eene regterlijke bediening in Oost-Indië te staan, begeven zich tot dat einde naar de Delftsche akademie.

Latijnsche scholen. Betrekkelijk de Latijnsche scholen doet de regering opmerken, dat in het regeringsverslag over 1855/56 mededeeling is gedaan van de vakken waarin, behalve in de verpligte, aan de Latijnsche scholen onderrigt wordt gegeven; dat in vroegere berigten van regeringswege kenbaar is gemaakt, dat de leervakken op de tweede afdeeling der gymnasia zich hoofdzakelijk bepalen tot de Nederlandsche, Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen, de geschiedenis, aardrijkskunde en de wiskunde, waarbij in sommige scholen de natuurkunde of speciale vakken, voor den aanstaanden handelaar of fabriekant nuttig, zijn gevoegd. Overigens zullen bij de aanbieding harer voorstellen aangaande de wettelijke regeling van het middelbaar onderwijs op dit punt de vereischte mededeelingen door de regering worden gedaan.

Koninklijke akademie te Delft. Vermits door de regering eene nieuwe organisatie van het onderwijs aan deze inrigting ontworpen is, welke, zoo zij hoopt, weldra tot stand zal komen, waarbij ook op de gebreken en leemten, door de kommissie aangewezen, acht is geslagen, schijnt het onnoodig de door haar besproken punten hier nader in behandeling te nemen.

Militair Onderwijs. De vraag der kommissie, of er van wege het militair bestuur vereischten zijn gesteld, waaraan de militairen, die als onderwijzers bij de korpsscholen optreden, moeten voldoen, is ontkennend te beantwoorden. De kommanderende officieren zijn verantwoordelijk voor den goeden gang en de uitkomsten van het onderwijs, en die verantwoordelijkheid levert, naar men meent, volkomen waarborg op.

Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord. De menigvuldige en snelle afwisseling der zeeofficieren, welke gedurende het studiejaar 1858/59 aan het koninklijk instituut voor de marine te Willemsoord plaats vond en de aandacht der kommissie heeft getrokken, had alleen betrekking op de zoodanige aan wie uitsluitend de dienst der policie en in den regel nimmer eenig gedeelte van het theoretisch onderwijs is opgedragen.

Lager Onderwijs. Wat de middelen aangaat door de reg. aangewend, om de algeheele invoering der nieuwe wet te bespoedigen, zegt de regering, dat het aan aansporingen van de zijde der regering, om de wet zoo spoedig mogelijk geheel in te voeren en den uitersten termijn niet af te wachten, niet heeft ontbroken. Die pogingen hebben echter niet den gewenschten uitslag gehad en verreweg de meeste gemeente-besturen hebben van den driejarigen termijn bijna geheel gebruik gemaakt.

De zaak der opleiding van hoofd- en hulponderwijzeressen is door de kommissie met aandrang aanbevolen. Uit de toelichting der staatsbegrooting voor 1862 zal blijken, dat de regering voornemens is, ten aanzien van dit onderwerp, dat reeds van den beginne aan hare opmerkzaamheid heeft getrokken en waarover zij andermaal de inspekteurs tijdens hunne jongste jaarlijksche bijeenkomst heeft geraadpleegd, alsnu tot eene beslissing te komen.

Wat aangaat de kweekscholen en normaallessen geeft de regering te kennen, dat het uit de vroeger gedane mededeelingen kon blijken, dat er in den loop van 1860 in een vrij groot aantal gemeenten normaallessen tot stand gekomen zijn, en dat de regering, na behoorlijk onderzoek, ook ten aanzien der kweekscholen tot een bepaald besluit is gekomen en de grondslagen heeft vastgesteld.

Wat betreft de werkzaamheden van de bijeenkomst der inspekteurs van het onderwijs, wordt verklaard, dat steeds van het in de inspekteurs-bijeenkomsten behandelde en van de dien ten gevolge door den minister genomen beslissingen door de inspekteurs, in hunne provinciën teruggekeerd, aan de schoolopzieners, in eene opzettelijk daartoe belegde bijeenkomst, de noodige mededeeling wordt gedaan, terwijl deze op hunne beurt daarvan kennis doen dragen aan de plaatselijke schoolkommissiën en onderwijzers.

Wat aangaat mededeeling van 't verhandelde aan de Kamer, heeft de minister gemeend, zich daarvan in het verslag te kunnen onthouden, omdat vooral in de eerste bijeenkomsten vele punten, de eerste regeling volgens de nieuwe wet betreffende, ter sprake zijn gekomen, terwijl ook adviesen zijn uitgebragt, die tot geen uitvoering gekomen zijn. In

hoeverre later van het door de inspekteurs verhandelde meer uitvoerige mededeeling in de regeringsverslagen zal kunnen worden gedaan, is de minister gaarne bereid te overwegen.

---

§— De kamer van kooph. te Schiedam heeft zich bij vernieuwing bij adres tot de Tweede Kamer gerigt. om te klagen over de wijze, waarop de regering bij het nieuw ontwerp op den akzijns op het binnenl. gedistilleerd niet het minst acht heeft geslagen op de billijke aanmerkingen en beschouwingen der kamer van koophandel; in dat ontwerp komen even ondoelmatige als onpraktische bepalingen voor, waarover de regering het goed gevonden heeft de kamer van kooph. niet te hooren, omdat men vooruit kon nagaan, dat zij afkeuring zouden vinden. Bij het indienen van zulke ontwerpen, zegt de kamer v. kooph., mag de regering niet beweren, dat zij bereid is de nijverheid van lasten en moeijelijkheden te bevrijden; het tegendeel schijnt juist waar.

Gemeente Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 19 *September.*

Voorz. Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 22 leden; afwezig de HH. *Trip*, *de Graaf*, *Karsten Visscher*, *de Jong*, *van Geuns* en *Sanders*

Is ingekomen:

een rekest van eenige melkverkoopers, houdende verzoek, dat bij verordening bepaald worde, dat 's Zondags na 11 uur geen melk zal mogen worden rondgevent, — ter sekretarie;

een boekgeschenk van den heer *Gille Heringa*, zijnde het jaarboekje voor de posterijen, — besloten dit in het archief te deponeren en B. en W. uit te noodigen, den inzender namens den raad dank te zeggen.

Is aan de orde: een ontwerp-raadsbesluit betreffende eenige rekesten in zake de dir. bel., zonder omvraag goedgekeurd;

eene voordragt, strekkende om aan de kramers die tegen de hun aangewezen plaatsen op de jongste jaarmarkt bezwaren hebben ingebragt, te kennen te geven, dat aangezien zij zich, wat het opslaan hunner kramen betreft, niet met het stedel. bestuur in betrekking hebben gesteld maar met een partikulier persoon, die zich daarmede jaarlijks onledig heeft gehouden, er voor den raad geene termen bestaan, om hunne bezwaren in gunstige overweging te nemen, — konform;

eene voordragt tot het verleenen van gratifikatien aan de klerken op het hoofdkantoor der dir. bel.

De heer *Schuurman* kan zich met de voordragt niet vereenigen. Er zijn geen buitengewone zaken verrigt en het opmaken der kohieren behoort tot de werkzaamheden aan het hoofdkantoor der belastingen. Dat die kohieren vorige jaren buitengewoon laat zijn ingebragt en, dit jaar, na herhaalde klagten, tijdiger, acht Spr. geen reden tot het geven van gratifikatiën.

Den *Voorz.* heeft de ondervinding geleerd, dat een blijk van tevredenheid nu en dan toe te kennen, in den vorm eener gratifikatie, zeer nuttig werkt.

De heer *Pabst* vraagt of in het rapport van den gemeente-ontvanger staat vermeld, dat de beambten op zijn uitdrukkelijken last buiten de kantoor-uren hebben gewerkt.

Wordt door den sekretaris lezing gedaan van het rapport door den gemeente-ontvanger daarover uitgebragt.

De heer *Pabst* is van oordeel, dat indien de gem.-ontvanger die het volle vertrouwen van den raad bezit, het noodzakelijk heeft gevonden om ter behoorlijke waarneming van de dienst voor eene bepaalde zaak buiten de kantoor-uren te laten werken en van de beambten eene opoffering van hunne nachtrust te vergen, de raad niet anders doen kan, dan het alzoo verdiende loon betalen. Vooral in deze zaak omdat wij allen weten dat door die spoed aan een verlangen van den raad is voldaan.

Den heer *Schuurman* doet het leed, dat niet even als bij het rijk, de ontvanger zijne bedienden aanstelt. Die gratifikatiën zouden dan niet voorkomen. Spr. herhaalt, dat het opmaken der kohieren het gewone werk aan het hoofdkantoor is, en hij kan niet zeggen, dat het zoo spoedig is, als zij na vier maanden ingeleverd worden althans gerekend naar de kohieren der rijksbelasting; daarvoor moeten al de billetten worden opgehaald, en hier behoeft men slechts uit te trekken uit de kohieren der rijksbelasting.

De heer *v. Dielen* is het met den heer *Schuurman* eens, dat er slechts gewoon werk was verrigt, als men daaronder nl. wil verstaan, werkzaamheden aan de ambtenaren opgedragen, als aan personen bij de belastingen werkzaam, maar niet als men in aanmerking neemt, dat die werkzaamheden, waarvan sprake is, veelomvattender zijn dan men zich voorstelt, en niettemin in zeer korten tijd zijn verrigt. Spr. is tot de ervaring gekomen, dat zij niet alleen buiten de kantooruren verrigt zijn, maar zelfs een groot deel van de nachtrust der ambtenaren hebben gevorderd.

De heer *v. Lier* is in den regel geen voorstander van gratifikatiën, Spr. meent, dat de ambtenaren behooren te worden bezoldigd naar evenredigheid hunner werkzaamheden. In deze echter zou hij zich volstrekt niet bezwaard rekenen de gratifikatiën toe te kennen, na al hetgeen hij gehoord heeft omtrent den ijver en de inspanning der ambtenaren. Spr. komt echter op tegen hetgeen de heer *Pabst* zegt, namelijk, dat als de ontvanger buiten de kantooruren laat werken, de raad dat moet betalen; welligt heeft de heer *Pabst* eene andere bedoeling gehad, doch deze niet juist uitgedrukt, want ging die bewering op, dan zou alle onderzoek bij den raad ten eenemale zijn uitgesloten. Spr. gelooft echter niet, dat de raad zich met dusdanige zienswijze zou kunnen vereenigen, hij gelooft veeleer, dat de raad kan en behoort na te gaan, of de kantooruren behoorlijk zijn geregeld en de tijd nuttiglijk wordt besteed, wat Spr. in dezen echter geenszins in twijfel trekt.

De heer *Kol* vraagt, of er soms een bijzondere reden bestaat, waarom die ambtenaren zich zoo hebben moeten haasten, en of die reden soms is, dat de inlevering der kohieren te laat is geschied.

De *Voorz.* antwoordt, dat de stukken hebben voorgelegen. Hij gelooft wel, dat als men alle jaren de kohieren vroeger wil hebben, er een tijd zal zijn, dat de ambtenaren met vele werkzaamheden worden belast.

Met 19 stemmen tegen die der HH. *Schuurman* en *Boer* wordt de voordragt aangenomen.

Aan de orde is alsnu de gemeenterekening over 1860.

De heer *Bosch* zegt, dat hij met veel belangstelling heeft kennis genomen van den inhoud van het rapport der kommissie, die belast geweest is met het onderzoek der gemeenterekening, en van de schriftelijke beantwoording daarop door B. en W. ingediend. Zijn voornemen is niet bij alle punten stil te staan, die daarbij zijn ter sprake gebragt, maar hij wenscht slechts een paar opmerkingen, die door B. en W. in hunne nota hem niet voldoende opgelost schijnen, nader ter sprake te brengen. Die twee punten betreffen het volgnummer 93 der uitgaven en 30 der ontvangsten. Als Spr. de begrooting, door B. en W. in Augustus 1859 aan den raad overgelegd, door dezen goedgekeurd en door Gedep. Staten gearresteerd, inziet, dan vindt hij onder volgn. 93 der uitgaven een post van *f* 2500 uitgetrokken tot aanbouw van een brandspuithuis in de Maliebaan; te vergeefs zoekt hij naar de uitvoering van dit hoog belangrijk werk. Het doet Spr. leed, dat dit nuttig werk niet is tot stand gekomen, omdat het zeker in een dringende behoefte zou hebben voorzien. Als lid der kommissie van het brandwezen is het Spr. bekend, dat van die zijde meermalen op een brandspuithuis met bijbehoorenden waterkuil in de Maliebaan is aangedrongen. De reden daarvoor ligt voor de hand, want in dat gedeelte der stad is niet ééne brandspuit geplaatst, en zou men ingeval van brand slechts de eerste hulp kunnen verwachten van de brandspuiten die geplaatst zijn in het Achterom en buiten Wittevrouwen. Die beide spuiten zijn echter te verre verwijderd, om bij tijds met goed gevolg op te treden. Het nut van oogenblikkelijk een spuit in zijn nabijheid te hebben is nog onlangs gebleken bij den brand van den molen de Zwijger buiten Katharijne, als wanneer de brandspuit van het Vreeburg en van buiten Katharijne het eerst op het terrein aanwezig waren, ja reeds werkzaam waren voor de waakspuit was gekomen, en gelukkigerwijze ook het belendend gebouw hebben gespaard. Het doet Spr. leed, dat B. en W. in deze hunne voordragt niet hebben uitgevoerd, dewijl de gelegenheid tot aankoop van een terrein voor de plaatsing van een brandspuithuis in de Maliebaan niet heeft ontbroken. De som, die daarvoor gevraagd werd, mogt zij ook al een paar honderd guldens de waarde te boven gaan, mogt volgens Spr. in eene zoo nuttige zaak geen belemmering geven. Wat betreft volgn. 30 der ontvangsten, daarbij herinnert Spr., dat het den verkoop geldt van drie kapitalen onder verschillende hoofden op het grootboek der nationale schuld, ten name der stad Utrecht ingeschreven. Ook dit voorstel was door B. en W aan den raad gedaan en door dezen aangenomen, doch tot heden is het verder onafgedaan gebleven. Wel zijn eenige redenen door B. en W. bijgebragt, die er toe geleid hebben, om met de uitvoering te supercederen, doch Spr. kan deze niet beämen. Zoo zeggen o. a. B. en W. dat zij het raadsbesluit niet hebben uitgevoerd, omdat in het definitive plan tot verkoop slechts melding was gemaakt van het kapitaal van *f* 11500 ingeschreven ten name van de parochiescholen; daargelaten nu, dat een nader uit te lokken raadsbesluit de beide andere kapitalen evenzeer had kunnen opnemen, zoo blijft het niettemin waar dat B. en W. volkomen bevoegd waren om over te gaan tot verkoop van het kapitaal ingeschreven ten name der parochiescholen. Evenzeer komt Spr. de bewering onaannemelijk voor dat de houders van schuldbr[...] zich misschien tegen de uitloting zouden hebben [...]nen verzetten, (want het plan was om van de g[...] uit dezen verkoop komende stedelijke schuldbr[...] af te lossen) dewijl dezelve niet in de maand [...]vember zou zijn geschied. Spr. neemt de vr[...] daarbij op te merken, dat de regel is, tens[...] tegendeel zij bepaald, dat ieder schuldenaar[...] schuldeischers kan afbetalen; de stad evenze[...] een privaat persoon, en mogt in het onderh[...] geval de stad gehouden zijn om slechts in de m[...] November en in geen andere maand hare aflo[...]gen te doen, dan had aan dit bezwaar kunnen[...] den tegemoet gekomen door tijdig de buiteng[...] aflossing te bewerkstelligen. Dit zijn, zegt Sp[...] bedenkingen, die hem bij het goedkeuren der ge[...]terekening nopen, nog eenige inlichtingen va[...] dagelijksch bestuur te vragen.

De *Voorz.* merkt aan, dat B. en W. geen k[...] rapport, maar slechts eenige beschouwingen he[...] overgelegd. Verder zegt Spr. in de eerste pl[...] dat als een post op de begrooting gebragt w[...] voor zeker werk, dat altijd geschiedt in de o[...]stelling, dat het werk zal kunnen worden uitgev[...] B. en W. hebben te kennen gegeven, dat zij voornemen hadden een brandspuithuis in de M[...]baan te zetten, maar men is gestuit op groote[...]delijke bezwaren en heeft daarom gemeend het te moeten doen. Men heeft toen zelfs eene gele[...]heid gezocht in een van de stegen in de Malieb[...] doch ook daarin is men niet geslaagd. Er be[...] evenwel digt bij de Maliebaan een brandspuith[...] mogt het dus al wenschelijk geacht worden, ee[...] de Baan zelve te hebben, de bepaalde noodzak[...]heid bestaat er niet toe. Bij Spr. is zelfs de[...]denking gerezen, of de Maliebaan wel de plaa[...] om er een te zetten; men moet die huisjes pla[...] daar waar dadelijk menschen bij de hand zijn met de spuit kunnen omgaan, en dat gelooft [...] dat daar niet het geval zou zijn. Spr. is ec[...] eene andere omstandigheid voorgekomen; hij m[...] dat toen het Maliehuis verkocht is, het zoogena[...] kleppershuisje aan de stad is gebleven, en dat[...] welligt, met een uitbouw, voor brandspuithuisje [...]nen dienen. De zaak intusschen is niet opgege[...] maar blijft een punt van overweging uitmake[...] Wat het tweede punt betreft zijn de omstandighe[...] tweeledig. Men heeft het plan gehad, die kapit[...] te verkoopen en af te lossen. Die aflossing [...] geschieden eens in het jaar. Nu werd die aflosb[...]stelling bij de algemeene aflossing in November [...] zuimd. Die meerdere obligatiën heeft men toen [...] gehouden tot men die schuld zou kunnen aflos[...] maar in dien tusschentijd zijn omstandigheden [...]boren, die nieuwe schuld hebben doen aangaan, nu zou het bij Spr. zeer twijfelachtig zijn, of [...] zaak is, die oude schuld af te lossen. Spr. [...] zich, zou, als hij ziet hoe moeijelijk het is, ge[...] tegen eene bepaalde rente op te nemen, het [...] beter achten, eenige duizenden minder op te ne[...] en oude schuld niet af te lossen.

De heer *Schuurman* eerbiedigt gaarne het gev[...] van den voorz.; het is zelfs welligt mogelijk, da[...] gevoelen overtreft de besluiten van den raad, m[...] Spr. eerbiedigt niet minder die besluiten en me[...] dat er uitvoering aan moet gegeven worden. W[...] de voorlichting in tijds geschied, dan ware de [...] misschien tot een ander besluit gekomen, maar niet geschied zijnde had het besluit ten uitvoer [...] ten zijn gebragt.

De *Voorz.* zegt, dat er bezwaren zijn geweest [...] B. en W., gelijk zij meenden in het belang der [...] genoopt hebben, niet dien spoed met de uitvoe[...] van het besluit te maken, dien men anders had m[...] verwachten. Er zijn omstandigheden in de adm[...]stratie voorgekomen die, naar zijne wijze van [...] dat dralen hebben gewettigd.

Niemand meer het woord verlangende worden beraadslagingen gesloten en de rekening vastge[...] met 17 stemmen tegen die van den heer *Schuur*[...] B. en W. zich van de stemming onthoudende.

Wordt alsnu overgegaan tot de benoeming [...] vaste kommissien en worden verkozen: tot l[...] der komm. van financien de HH. *Schuurman* [...] *Veersen*, *v. Geuns* en *Bosch*; tot leden der ko[...] van fabriekage de HH. *Jongeneel*, *v. Boetzel*[...] *Visscher* en *Ram*; tot leden der komm. voor brandwezen, de HH. *Visscher*, *de Graaf*, *Ra*[...] *Bosch*, en tot leden der komm. van regtsk[...] onderzoek, de HH. *v. Lier*, *v. Doorn*, *v. He*[...]*laar* en *v. Nooten*.

Hierna wordt de verg. gesloten.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOO[...]